

Arkivnr: 2017/732-255
Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		12.06.2019
Fylkestinget		12.06.2019

Søknad om fritak frå fylkeskommunale verv - Beate Husa

Samandrag

Representanten Beate Husa er utnemnt til Byråd for helse og omsorg i Bergen kommune. Ho søker difor om fritak frå fylkeskommunale verv i Hordaland for resten av denne valperioden 2015-2019. Beate Husa er folkevald for Kristeleg folkeparti (KrF).

I samråd med praksis vert det rådd til å gje fritak frå fylkeskommunale verv for resten av denne valperioden 2015-2019.

Dersom det vert innstilt på at Beate Husa skal få fritak, må det gjerast innstilling til nye val for resten av denne valperioden 2015-2019.

Økonomi: Inga effekt/midlar for møteverksemnda er innarbeid i budsjetta.

Klima: Inga effekt.

Folkehelse: Inga effekt.

Regional planstrategi: Inga effekt.

Forslag til innstilling

1. Beate Husa får fritak frå verva som medlem til fylkestinget, varamedlem til fylkesutvalet, varamedlem til fellesnemnda, leiar og medlem i utval for kultur, idrett og regional utvikling, varamedlem til utval for opplæring og helse, varamedlem til administrasjonsutvalet, varamedlem til valnemnda, varamedlem til fylkesvalstyret, varamedlem til Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne, varamedlem til Vestlandsrådet, medlem til styringsgruppa Kystpilegrimsleia over i ein ny fase, varamedlem til Nordsjøkommisjonens tematiske arbeidsgrupper, varadelegat til Landstinget KS-organ og vararepresentant til fylkesmøtet KS-organ.
2. For resten av valperioden 2015-2019 gjer fylkestinget slike val:
 - Medlem i fylkestinget
 - Varamedlem til fylkesutvalet
 - Varamedlem til fellesnemnda
 - Leiar og medlem i utval for kultur, idrett og regional utvikling
 - Varamedlem til utval for opplæring og helse
 - Varamedlem til administrasjonsutvalet
 - Varamedlem til valnemnda

- Varamedlem til fylkesvalstyret
- Varamedlem til Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne
- Varamedlem til Vestlandsrådet
- Varamedlem, styringsgruppa Regionalt næringsforum
- Varamedlem til Nordsjøkommisjonens tematiske arbeidsgrupper
- KS-Organ, varadelegat til Landstinget
- KS-Organ, vararepresentant til fylkesmøtet
- Medlem i styringsgruppa, Kystpilegrimsleia over i ein ny fase

3. Dersom Stiftinga Kystkultur no! (tidlegare Kystsogevekene), stiftinga Skrivekunstakademiet i Hordaland og Beredt AS ber Hordaland fylkeskommune om å oppnemne eit nytt medlem/varamedlem, gjer fylkestinget slike val:

1. Styremedlem i Stiftinga Kystkultur no!
2. Varamedlem til styret i Skrivekunstakademiet i Hordaland
3. Styremedlem i Beredt AS

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Representanten Beate Husa har i E-post av 01.05.2019 søkt om fritak frå fylkeskommunale verv. Ho skriv:

«I samband med at eg er blitt utnevnt til Byråd for helse og omsorg i Bergen kommune ser eg det som krevande å skjøtte mine verv som fylkestingsrepresentant i Hordaland fylkesting og som leiar i utval for kultur, idrett og regional utvikling. Erfaringa både frå tidlegare byråd samt frå byrådsleiar sitt kontor tyder på at det blir for belastande å kombinere rollen som byråd med desse verva. Eg forstår kommunelova gjev opning for at ein kan søke om fritak på slikt grunnlag.

Eg vil takke for ei svært utviklande, lærerik og spennande tid som polititar på fylket!

Lykke til på vegen mot Vestland fylkeskommune!»

Husa har i E-post av 15.05.2019 stadfesta at ho søker om fritak frå alle hennar verv i Hordaland fylkeskommune.

Husa har følgjande verv i Hordaland fylkeskommune:

- Medlem i fylkestinget
- Varamedlem til fylkesutvalet
- Varamedlem til fellesnemnda
- Leiar og medlem i utval for kultur, idrett og regional utvikling
- Varamedlem til utval for opplæring og helse
- Varamedlem til administrasjonsutvalet
- Varamedlem til valnemnda
- Varamedlem til fylkesvalstyret
- Varamedlem til Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne
- Varamedlem til Vestlandsrådet
- Styremedlem til Kystkultur no ! (Tidligere Kystsogevøkene)
- Varamedlem til styret i Skrivekunstakademiet i Hordaland
- Medlem i styringsgruppa, Kystpilegrimsleia over i ein ny fase
- Varamedlem, styringsgruppa Regionalt næringsforum
- Styremedlem i Beredt AS
- Varamedlem til Nordsjøkommisjonens tematiske arbeidsgrupper
- KS-Organ, varadelegat til Landstinget
- KS-Organ, vararepresentant til fylkesmøtet
- Styremedlem i Kystpilegrimsleia over i ein ny fase.

Når det gjeld fritak frå verv som styremedlem i Stiftingane Kystkultur no!, varamedlem til Skrivekunstakademiet i Hordaland og styremedlem i Beredt AS, har ikkje fylkestinget mynde til å gje fritak. Husa vert oppfordra til å ta kontakt med stiftingane og Beredt AS for å søkje om fritak. Vi har fått opplysningar om at dette er gjort. Fylkestinget kan gjere val av kandidat til styret i stiftingane/generalforsamlinga i selskapet under føresetnad av at Hordaland fylkeskommune vert beden om å kome med forslag til kandidatar.

Rettsleg grunnlag:

Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

«2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sin plikter i vervet.»

Om korleis denne regelen er å forstå, går det fram i kommentarene til kommunelova (Overå/Bernt, Kommuneloven med kommentarer):

«Fritak er betinget av at vedkommande «ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet». Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsegrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønnsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet «belastning» som alternativ til «vanskelighet», kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, Jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales: «Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet «uforholdsmessig vanskelighet» rekker og foreslår derfor formuleringen»den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning...» for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å frita vedkommende.»

Om begrepet «offentleg tillitsverv»:

Det vert her vist til brev frå Kommunal- og regionaldepartementet av 28.06.2013 ref. 12/1376-2. Denne saka gjaldt ein tolkningsuttale på om styreverv i eit aksjeselskap kunne vere eit «offentleg tillitsverv» etter kommunelova § 40 nr. 3 a.

Det går fram av uttala frå departementet at:

«Hovudomgrepet i kommunelova § 40 nr. 3 er «offentlige tillitsverv». Kva som ligg i dette omgrepet er omtalt i eit forarbeid til forvaltningslova, som og låg til grunn for endringar i tidlegare kommunestyrelova § 15. Omgrepet og føresegna vart vidareført i gjeldande kommunelov, slik at forarbeidet framleis er relevant. I Ot.prp.nr. 3 (1976-1977) s. 104 går det fram at:

«Uttrykket «offentlige» tillitsverv er valgt fordi kommunestyret og fylkestinget ikke bare velger kommunale og fylkeskommunale tillitsmenn, men også statlige tillitsmenn og tillitsmenn som det er uklart om skal karakteriseres som kommunale eller statlige eller begge deler.

Dette kan tale for at val av representantar til private einingar som selskap, i utgangspunktet ikkje var tenkt omfatta av unntaket.

Departementet meiner at ordlyden i føresegna (offentlege tillitsverv) sett i lys av forarbeida tilseier at val til styreverv i selskap som er eit eget rettssubjekt i utgangspunktet ikkje blir femna om føresegna. Når ein har eit styreverv i slikt selskap skal ein ta vare interessene til selskapet. Sjå ovanfor. Dette gjeld både når selskapet har offentlege og private eigarar. Departementet kan på den bakgrunnen vanskeleg sjå at eit slikt styreverv er eit «offentlig tillitsverv».»

Ad. verv som styremedlem til Stiftinga Kystkultur no! og varamedlem til styret i Skrivekunstakademiet i Hordaland:

Stiftinga Kystkultur No! og Skrivekunstakademiet i Hordaland er stiftingar. Det vert vist til stiftelseslova § 2, definisjon. Her går det fram at:

«Med stiftelse forstås en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. En rettsdannelse som oppfyller vilkårene i første punktum, er en stiftelse etter denne loven, uavhengig av om den er betegnet som en legat, institusjon, fond eller annet.»

Av stiftelseslova § 27 a går det fram:

«Lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene § 21 første, annet og femte ledd gjelder tilsvarende når staten, en fylkeskommune eller kommune oppnevner hele styret i en stiftelse. Når staten, en fylkeskommune eller kommune oppnevner deler av styret i en stiftelse, gjelder første punktum her tilsvarende i forhold til de styremedlemmer dette gjelder.»

Stiftelseslova § 28 gjeld styremedlemmer sine tenestetid. Det går fram av § 28 2. ledd at:

«Hvis det foreligger særlig grunn, har et styremedlem rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Styret og den som har valgt styremedlemmet, skal gis rimelig forhåndsvarsel.»

Det går fram av juridisk teori, Norsk lovkommentar til stiftelseslova § 28, Gyldendal rettsdata note 145 at: «Bestemmelsen gir et styremedlem ensidig rett til å trekke seg før tjenestetiden er ute hvis det foreligger en «særlig grunn». «Med «særlige grunn» sikter utvalget til sykdom, flytting som gjør en utilgjengelig, og i spesielle tilfeller også til dyptgående samarbeidsproblemer.»

Fritak frå verv som styremedlem i Stiftinga Kystkultur no! og stiftinga Skrivekunstakademiet i Hordaland ligg ikkje under fylkestinget sitt mynde.

Ad. verv som styremedlem i Beredt AS:

Beredt As er eit aksjeselskap. Aksjelova seier dette om val og tilbaketreden av styremedlem:

«§ 6-3 Valg av styremedlem

(1) Medlemmene av styret velges av generalforsamlingen, som også bestemmer om det skal velges varamedlemmer.

§ 6-7 Tilbaketreden og avsetting før tjenestetiden opphører

(1) Et styremedlem har rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Styret og den som har valgt styremedlemmet, skal gis rimelig forhåndsvarsel.»

Vurdering:

Ad. fritak frå verv som medlem til fylkestinget, varamedlem til fylkesutvalet, varamedlem til fellesnemnda, medlem og leiar i utval for kultur, idrett og regional utvikling, varamedlem til utval for opplæring og helse, varamedlem til administrasjonsutvalet, varamedlem til valnemnda, varamedlem til fylkesvalstyret, varamedlem til Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne, varamedlem til Vestlandsrådet, varamedlem til Regionalt Næringsforum styringsgruppa, varamedlem til Nordsjøkommisjonens tematiske arbeidsgrupper, KS-organ varadelegat til Landstinget, KS-organ vararepresentant til fylkesmøtet og medlem til styringsgruppa Kystpilegrimsleia over i ein ny fase:

Det går fram av kommunelova § 15 nr. 2 at kommunestyret og fylkestinget *kan* etter søknad fritta, for eit kortare tidsrom eller resten av valperioden, den som ikkje *uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet*. Problemstillinga her er om Beate Husa kan skjønne sine pliktar i dei fylkeskommunale verva utan uforholdsmessige vanskelegheitar eller belastningar. Det går fram av både kommunelova og kommentarane til kommunelova, at det skal mykje til for at ein representant skal få fritak frå eit politisk verv. I kommentarane til kommunelova vert det og vist til at «Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører».

Beate Husa er utnemnd som Byråd for helse og omsorg i Bergen kommune. Ein kan her sjå at det kan bli vanskelig for ho å skjønne sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune når ho er Byråd for helse og omsorg. Dette er eit krevjande og omfattande verv som vanskeleg lar seg kombinere med andre verv. Sjølv om det skal leggjast til grunn ei streng vurdering for å gje fritak er det fylkesrådmannen si klare vurdering at desse verva er vanskeleg å kombinere på ein god måte når ho er Byråd for helse og omsorg. Fylkesrådmannen rår difor til at det vert gitt fritak og føreteknede suppleringsval.

Dersom Husa får fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, bør det gjerast suppleringsval for resten av valperioden 2015-2019. Kommunelova § 16 som gjeld Opprykk og nyvalg, regulerer dette forholdet.

Kommunelova § 16 lyder:

«1. Har medlemmet forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmet såvidt mulig i nummerorden de er valgt. Varamedlemmer innkalles fra den gruppe hvor det er forfall.

2. Hvis medlemmet av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg. Er et kommunestyre valgt ved flertallsvalg, trer varamedlemmet inn i den nummerorden de er valgt.

3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomite` og fylkestingskomite` trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den utredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.

4. Trer lederen av et folkevalgt organ endelig ut av organet, skal det velges en ny leder.

5. Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ valgt av kommunestyret eller fylkestinget blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet eller fylkesutvalget kan delegeres til formannskapet eller fylkesutvalet.

6. Ved suppleringsvalg etter nr. 3 og nr. 5 kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige plassen. Gruppen underretter deretter kommunestyret eller fylkestinget, som velger Side 6/6 vedkommende dersom de lovbestemte vilkår er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved suppleringsvalg i henhold til nr. 5 siste punktum.»

Ad. fritak frå verv som medlem i Stiftinga Kystkultur no! og stiftinga Skrivekunstakademiet i Hordaland:

Fylkesrådmannen vil vise til tolkingsuttalen frå Kommunal- og regionaldepartementet ovanfor. Uttalen gjaldt styreverv i aksjeselskap, men fylkesrådmannen vurderer det slik at uttalen kan tolkast slik at den og er relevant for stiftingar, slik som i dette tilfellet her. Ein stifting er eit sjølvstendig rettssubjekt, og har på nokre områder likheitar med eit aksjeselskap. Ein stifting står fram om mogeleg som meir sjølvstendig rettssubjekt ein eit aksjeselskap. Når ein har eit styreverv i ein stifting, skal ein ta vare på interessene til stiftinga. Fylkesrådmannen har tidlegare teke kontakt med Kommunaldepartementet. Kommunaldepartementet stadfester at ein kan legge deira vurdering av 28.06.2013 til grunn og for stiftingar: *Val av styremedlem til stiftingar skal neppe sjåast på som eit «offentleg tillitsverv».*

Når det gjeld fritak frå verv som medlem i Stiftinga Kystkultur no ! og stiftinga Skrivekunstakademiet i Hordaland har ikkje fylkestinget mynde til å gje fritak. Det går fram av stiftelseslova § 28 2. ledd at eit styremedlem har rett til å tre tilbake før tenestetida er ute, dersom det ligg føre ein særleg grunn og dersom styret og den som har vald medlemet har fått eit rimeleg førehandsvarsel. Fylkesrådmannen legg til grunn at det «å tre tilbake før tenestetida er ute», gjeld fritak. Husa har allereie kontakta Stiftinga Kystkultur no!. Ho må og evt. kontakte stiftinga Skrivekunstakademiet i Hordaland, dersom dette ikkje allereie er gjort, angående fritak.

Det er Hordaland fylkeskommune som oppnemner styremedlem/varamedlem. For å unngå at denne saka må handsamast i to møter i valnemnda og fylkesting, rår fylkesrådmannen til at valnemnda og fylkestinget i denne saka vel eit nytt medlem til Stiftinga Kystkultur no ! og stiftinga Skrivekunstakademiet i Hordaland. Då er namnet klart når førespurnaden kjem frå stiftinga.

Ad. fritak frå verv som styremedlem i Beredt AS:

Når det gjeld fritak frå verv som medlem i styret i Beredt AS har ikkje fylkestinget mynde til å gje fritak. Det går fram av aksjelova § 6-7 nr. 1 ledd at eit styremedlem har rett til å tre tilbake før tenestetida er ute. Styret og den som har vald styremedlemmet skal gis rimeleg førehandsvarsel. Fylkesrådmannen legg til grunn at det «å tre tilbake før tenestetida er ute», gjeld fritak. Husa må sjølv kontakte styret i Beredt AS og melde frå om fritak frå vervet som medlem, dersom dette ikkje allereie er ordna.

For å unngå at denne saka må handsamast i to møter i valnemnda og fylkesting, rår fylkesrådmannen til at valnemnda og fylkestinget i denne saka vel eit nytt medlem til styret i Beredt AS. Då er namnet klart når førespurnaden kjem frå Beredt AS.

